

Få nu ungdomsuddannelsessystemet ud af tomgangen...

Dansk Industri med direktør Lars Goldschmidt i spidsen har udtalt til Berlingske, at "vi skal gentænke hele det danske ungdomsuddannelsessystem". Det er svært at være uenig i, men vi bør starte med at være ærlige omkring det system, som vi har bygget op gennem årene. Hvad har vi i grunden lavet, hvad er gået galt og hvorfor er vi havnet i den situation, hvor vi er nu?

I Danmark er uddannelsessystemet grundlagt på taxameter princippet. Det grundlag lægger ikke op til nogen kvalitetsuddannelse, men derimod en kvantitetsuddannelse. Jeg fortæner ingen skoleledere i, at man forsøger at få så mange elever ind på sin uddannelse som muligt med det system i mente. Det er kun meget menneskeligt og naturligt. Men det devaluerer uddannelserne voldsomt, fordi det handler om antal unge og ikke deres evner og kunnen. At det tillige koster på kvalitetsbundlinien, er uomtvisteligt og ærgreligt.

Endvidere er det danske system bygget på traditioner og på hvad vi plejer at gøre. Denne kulturholdning har i den grad forhindret mange nye gode tiltag. I stedet har vi lullet os ind i en projektvifte, så det nu mere handler om at trække utallige projekter ind i uddannelserne, bl.a. for at hente flere penge. Projekterne er så mangfoldige, at man helt glemmer at følge ordentligt op på resultaterne, så konkret forbedringer kun langsomt bliver brugt eller ganske enkelt går i stå. Vi "plejer" jo at gøre noget andet. De elever, der ikke evner at kunne følge med, skal så klistres ind i projekter i en fastholdelsesproces. Og lærerne er ved at "projekte" sig selv ihjel. Systemet siger imidlertid, at vi skal have 95 % af en årgang gennem en ungdomsuddannelse. Blindheden overfor dette argument er alarmerende. Alle står jo og lader sig hypotisere på tallet 95 %. Kan man overhovedet måle uddannelsessystemet på den måde? Vi taler jo ikke om legoklodser, der kan måles og vejes. Vi taler om mennesker, med forskellige evner, tilgang og baggrund.

Administration og tunge regler er et kedeligt dansk træk, som vi også kan undvære. Uddannelserne skal lære at acceptere hinanden, at bruge hinanden, at støtte hinanden, at erkende at nogle gange kan min kollega på den anden side af vejen noget, som jeg ikke kan. Og at det er helt okay. Det skal handle om eleven foran mig, hvad kan jeg gøre for ham eller hende og ikke om snævre egeninteresser. Vi er efterhånden kommet helt væk fra hinanden ud fra devisen at "tillid er godt, men kontrol er bedre", hvilket beslutningstagerne i den grad har haft travlt med de sidste 15 – 20 år.

Jeg er fuldstændig enig med Dansk Industri i, at hele systemet skal gentænkes. Det er en simpel nødvendighed. Ikke alene overfor for hele vort erhvervsliv og Danmark som helhed, men i særdeleshed overfor for de unge, der står og kigger forundret på det, vi laver i ungdomsuddannelserne. Det her kommer ikke til at handle om 95% eller andre af den slags påhit. Det skal handle om, at vi flytter fokus fra pengekasserne og hen på kvaliteten af den enkelte uddannelse. Et totalt opgør med den politik, der har fastholdt Danmark i et ingenmandsland af stadig udhulede uddannelser og stigende udgifter.

I radioens P4 lørdag d. 25. maj blev formanden for erhvervsskolerne i Danmark spurgt om årsagerne til hele denne diskussion. Her blev tidligere ministres beslutninger trukket frem, bl.a. 95 % målsætningen, der, som det blev sagt, ikke har hold i virkeligheden, fordi det betyder, at unge der ikke er klar, trækker kræfterne ud af ungdomsuddannelserne. Det er helt rigtigt. Man glemmer bare, at man selv har været med til at trække uddannelserne i den retning, hvor vi er i dag, netop på grund af taxameterprincippet og utallige snuptagsløsninger.

Som lærer og underviser på produktionsskolen, der i øvrigt er opfundet i Danmark, er det her en yderst forunderlig snak. Vi bliver overhovedet ikke nævnt, hverken i den trykte presse eller i radioen i denne debat. Produktionsskolerne er en opfindelse, der har til formål at optage og klargøre unge til en ungdomsuddannelse. Det har vi nu gjort over 30 år. Selv vore nabolande kigger på produktionsskolens grundlag og tankegang og kopierer den i rigt mål! Herhjemme er vore vinger ganske stækkede, bl.a. på grund af 1 års reglen og forvredne kommunale økonomiske bindinger, men hovedsagen er, at vi findes. Vi kan simpelthen ikke forstå, at vi ikke kan bruges mere og bedre! Vi roses ofte fra mange sider, men det er så det. Ikke noget med, at man tænker os længere ind i styrkelsen af uddannelserne! Vi må insistere på, at denne tankegang ændres og det kan kun gå for langsomt. Erhvervslivet kræver det, de unge kræver det og hele den situation Danmark sidder i, kræver det. Fjern begrænsningerne for os og lad produktionsskolerne vise deres reelle styrke!

Erhvervsuddannelserne skal tilbage til rødderne, til deres kerneydelser. De skal ikke opfinde alle mulige tiltag og projekter. De skal uddanne effektive tømrer og elektrikere og alle mulige andre. Hvis de vil gøre det, så skal vi andre nok tage os af den gruppe, der har det svært. Naturligvis skal ingen elev kunne gå på en produktionsskole i flere år. Men nu, hvor samfundet skal "svinge" med erhvervslivet på nye måder, er det bydende nødvendigt, at skolerne får mere effektivitets- og aktivitetsrum.

Den faglige stolthed skal tilbage i fokus indenfor alle fag. Erhvervsuddannelserne skal være skarpe og markante i den rolle. Det skal tydeliggøres, hvad en god håndværker er, både fagligt og personligt. Vi skal alle være stolte af at uddanne unge til erhvervs livet. At erkende at vejen dertil kan være forskellig fra ung til ung og respektere det. Væk med snuptagsløsninger, procentsatser og halvhjertede projekter. Ind med anerkendelse, respekt og muligheder for udfoldelse. Jeg mener, at uddannelsesviften i Danmark rent faktisk har den struktur, der skal til at løse den globale udfordring, men når vi ikke får lov til at bruge den, får det hurtigt den modsatte effekt. At uddanne en effektiv tømrer koster noget. Alle kan ikke blive tømrer. Der skal en vis form for evne, akkuratesse og kvalitetssans til hos en person, for at kunne udføre godt og solidt tømrer håndværk. Man skal erkende, at ikke alle kan det og at ikke alle kan lære det. Disse evner er ofte medfødte og det er dét, der skal fokuseres på. Her ligger den gode tømrer skjult.

Til sidst skal vi alle lære at italesætte hinanden, både blandt de unge, lærerne og forældrene. Det skal synliggøres igen og igen, hvad der virker og er funktionelt, uanset hvad skolen eller uddannelsen hedder. Vi skal genskabe respekten for hinanden og støtte hinanden i udviklingen af vore uddannelser. Væk med den generelle økonomiske kassetænkning. Kun herved kommer energien og resultaterne tilbage, både hos forældre, lærere, skoler, ministerier, politikere og ikke mindst elever. Til gengæld - når det her begynder at virke, kommer de 95 % - eller mere - ganske af sig selv.

Peter Grove Andreasen

Underviser & Viceforstander,

Produktionshøjskolen Klemmenstrupgård,

Klemmenstrupvej 25,

4600 Køge